

Προσανατολισμός

Στο κεφάλαιο αυτό θα μάθετε:

- τι είναι προσανατολισμός
- να χρησιμοποιείτε την πυξίδα και το χάρτη για τον προσανατολισμό σας
- για τη σχετική θέση ενός τόπου στο χάρτη

Εικόνα 5.1: Σχολική τάξη

Κάθεσαι στο τρίτο θρανίο, όπως φαίνεται στην εικόνα 5.1. Περιγράψε τη θέση σου ως προς την έδρα του δασκάλου ή της δασκάλας σου. Προσανατολίσου, δηλαδή, μέσα στην τάξη ως προς την έδρα.

Όταν κάποιος μας αναφέρει πού βρίσκεται χρησιμοποιώντας ένα συγκεκριμένο σημείο, λέμε ότι ορίζει τη σχετική θέση του ως προς το σημείο αυτό. Με τον ίδιο τρόπο μπορούμε να προσδιορίσουμε τη θέση μιας πόλης ή περιοχής σε σχέση με μία άλλη.

Σήμερα για τον προσανατολισμό μας χρησιμοποιούμε τα σημεία του ορίζοντα. Είναι ένας τρόπος που τον έχουν δεχθεί όλοι οι άνθρωποι και έτσι μπορούμε να προσδιορίζουμε τη θέση μας κάθε στιγμή, όταν υπάρχει ανάγκη.

Ας βρούμε πώς προσδιορίζουμε τα σημεία του ορίζοντα:

Η ανατολή του ήλιου δηλώνει το ξεκίνημα μιας νέας ημέρας. Το πρωί στο προαύλιο του σχολείου τείνουμε το δεξί μας χέρι προς το μέρος που ανατέλλει ο ήλιος. Το πρόσωπό μας τότε θα κοιτά το Βορρά, η πλάτη μας θα είναι στραμμένη προς το Νότο και το αριστερό μας χέρι θα δείχνει τη Δύση, όπως δείχνει και ο Θεόβουλος στην εικόνα 5.2. Ο ίδιος προσανατολισμός ισχύει και στους χάρτες, όπου ο Βορράς σημειώνεται με ένα βέλος και το γράμμα Β.

Εικόνα 5.2: Προσανατολισμός

Κάθε χάρτης είναι προσανατολισμένος, δηλαδή δείχνει τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Το πάνω μέρος του είναι ο Βορράς, το κάτω μέρος είναι ο Νότος, δεξιά βρίσκεται η Ανατολή και αριστερά η Δύση.

Εικόνα 5.3: Πολιτικός χάρτης Ελλάδας

Χρησιμοποιώντας τον παραπάνω πολιτικό χάρτη της Ελλάδας προσδιορίστε τη θέση της Αθήνας σε σχέση με το Βόλο και τη Ρόδο.

Η πυξίδα

Η πυξίδα είναι ένα όργανο, που μας βοηθάει να προσανατολιζόμαστε. Ο Βορράς είναι το σημείο του ορίζοντα που δείχνει πάντα η μαγνητική βελόνα της πυξίδας.

Γνωρίζοντας πώς χρησιμοποιείται η πυξίδα προσανατολιστείτε στο χώρο δείχνοντας και τα άλλα σημεία του ορίζοντα.

Εικόνα 5.4: πυξίδα

Κεφάλαιο 5ο

Γεωγραφικό γλωσσάριο

Προσανατολισμός: προσδιορισμός θέσης, πορείας ή κατεύθυνσης κάποιου με βάση τα σημεία του ορίζοντα

Πυξίδα: όργανο προσανατολισμού βασισμένο στην ιδιότητα που έχει η μαγνητική βελόνα να δείχνει πάντα το Βορρά

Σχετική θέση: η θέση ενός τόπου, ανθρώπου ή αντικειμένου σε σχέση πάντα με τη θέση ενός άλλου τόπου, ανθρώπου ή αντικειμένου

Ομαδική δραστηριότητα (προαιρετική)

Με τις ομάδες μας επιλέγουμε περιοχές της Ελλάδας με αρχαιολογικό ενδιαφέρον και προσδιορίζουμε τη σχετική θέση τους ως προς τους Δελφούς, για τους οποίους οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι ήταν το «κέντρο της Γης».

Αν θέλεις, διάβασε κι αυτό...

Τα άκρα της Ελλάδας...

Το **Ορμένιο**, το βορειότερο τμήμα του νομού Έβρου, το ακρότατο σημείο της χώρας μας, στέκεται σκοπός στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, κούτελο του ελληνικού σώματος και σαν άλλος ακρίτας αγρυπνά κι αφουγκράζεται κάθε ήχο του ανέμου, κάθε βροντή που φτάνει απ' τα ψηλά!

Η **Γαύδος**, το νοτιότερο άκρο του κράτους μας, με τους όρμους και τ' ακρωτήρια της μοιάζει με τ' ακροδάχτυλα του πόδα της Ελλάδας. Κάπου 50 άνθρωποι ζουν εκεί στην ηρεμία της φύσης και μας θυμίζουν ότι το νησί πρωτοκατοικήθηκε 5.000 χρόνια πριν. Η Ελλάδα πατάει γερά!

Η **Μεγίστη**, στ' ανατολικότερα, πρώτη χαιρετά τον ήλιο το πρωί και χαμογελά στους γείτονες, θυμίζοντας πως οι αγέρηδες φυσάνε λεύτεροι κι οί Έλληνες γεμίζουν τα στήθη τους με ανεξαρτησία!

Οι **Οθωνοί** στα δυτικά, το μικρό νησάκι του νομού της Κέρκυρας, «τραβηγμένοι» άκρη-άκρη κρατούν τα κλειδιά για την πύλη της Αδριατικής. Οι κλειδοκράτορες του '40!

Οι συγγραφείς